

- встановити віковий ценз для реалізації права бути вибраним на посаду міського голови – досягнення 25-річного віку на день голосування;
- передбачити те, що одна і та ж особа не може обіймати цю посаду більше 2 термінів поспіль.

Література

1. Положення про громади (Боварія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://constitutions.ru/archives/4616>.
2. Мер в політичній культурі Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.treeland.ru/article/luxterra/ceru/civl/mer_v_politi4eckoi_kulture_francii.htm.
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 51. – Ст. 80.
4. Бальцій Ю. Ю. Правовий статус міського голови в Україні : [дисертація] / Ю. Ю. Бальцій. – Одеса : Одеська національна юридична академія, 2006. – С. 12.
5. Федеральний Закон «Про загальні принципи організації місцевого самоврядування в Російській Федерації» від 6 жовтня 2003 р. № 131 // ФЗ. – 2003. – Ст. 86.
6. Європейська хартія міст II – Маніфест нової урбаністики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1210859&Site=COE>.
7. Киріченко Ю. М. Адміністративно-правові засади діяльності міського голови : [автореферат] / Ю. М. Киріченко. – Х. : Харківський національний університет ВСУ, 2007. – С. 10.

Л. Т. Шевчук

ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЛЬВОВА ЯК ТУРИСТИЧНОГО МІСТА

Проаналізовано історичні особливості, окреслено проблеми соціально-економічного розвитку Львова. Обґрунтовано можливості та визначено основні напрямки розвитку Львова як туристичного міста. Доведено, що віднесення туризму до складу провідних функцій Львова дозволить зміцнити економічну базу міста, створити нові робочі місця, поліпшити якість життя його мешканців.

Актуальність дослідження розвитку великих міст, чисельність яких становить понад 500 тис. осіб, посилюється у зв'язку із зростаючим інтересом населення до культурної спадщини таких міст, оскільки інформація про їх виникнення та формування доходить до нас з глибин віків. У наш час такі міста викликають особливу цікавість не тільки у пересічних громадян, але й вчених різних царин знань у зв'язку із зосередженим в їх межах потужним туристичним потенціалом, який дозволяє розвинути туристичну діяльність у значних масштабах.

Дослідженням проблем туристичної діяльності та особливостей її впливу на розвиток міст і регіонів займалися ряд учених, серед яких О. Амоша, М. Багров, І. Бережна, М. Борушак, В. Гаворецький, Г. Голембський, П. Гудзь, А. Дембський, М. Долішній, В. Євдокименко, А. Єфремов, Н. Коніщева, А. Корнак, В. Кравців, З. Кручек, Л. Мазуркевич, В. Мамутов, А. Новаковська, М. Орлович, В. Павлов, А. Панасюк, О. Рогалевський, В. Руденко, Д. Стеченко, І. Твердохлебов, О. Шаблій та ін.

© Шевчук Любов Теодорівна – доктор економічних наук, професор, завідувач відділу територіальних суспільних систем і просторового розвитку.

Інститут регіональних досліджень НАН України, м. Львів.

Питання стратегії розвитку індустрії туризму загалом та формування принципів розвитку сфери туризму перебували в центрі уваги Ю. Блохіна, Ю. Богданова, В. Волкова, а проблеми формування ринкової стратегії туристського обслуговування населення висвітлювалися такими дослідниками, як Г. Карлова, Т. Казанкіна, В. Потьомкін, Н. Яковлева.

Обґрунтування технологій реалізації автотурів, дитячо-юнацького туризму, виїзного туризму здійснені М. Біржаковим, І. Дроговим, М. Марініним, а такі вчені, як О. Галенська, С. Корнєєв, Н. В. Тайнович розробили вчення про механізми регуляції організаційно-правових відносин у сфері туризму.

Містобудівні проблеми розвитку туризму у великому місті розкривалися в роботах В. Дубини, П. Крупи, географічні та екологічні – в працях М. Назарука. Разом із тим ряд питань, пов'язаних із розвитку туризму у великому місті, залишаються дискусійними і вимагають поглибленого вивчення. На них і буде сконцентрована увага у цій статті, в рамках якої зазначені питання будуть розглянуті на прикладі міста Львова.

Положення і роль міста Львова в системі розселення

Місто Львів є найбільшим містом західної частини України. Відстань від Львова до географічного центру Європи 160 км, до Києва – 575 км, до кордону з Польщею – 72 км (Краковець) та 73 км (Шегині). Львів – економічний, культурний, освітній і туристичним центр України.

Про унікальність міста Львова, в якому зосереджений потужний історико-культурний потенціал, написано чимало як публіцистичних, так і наукових праць. І це не дивно. Адже, в центральній частині міста, де кожна споруда є історико-архітектурною пам'яткою, створено Історико-архітектурний заповідник, де всі будівлі знаходяться під захистом ЮНЕСКО.

На початку 20 ст. – Львів був єдиним містом у світі, де знаходились резиденції трьох католицьких архієпископів (римо-католицького, греко-католицького і вірмено-католицького) [1]. Відзначені унікальні характерні риси і ознаки Львова немов магнітом притягують туристів, у тому числі й іноземних, кількість яких зростає з року в рік.

Ретроспективний розвиток міста Львова: особливості постсоціалістичного розвитку

Місто Львів, яке розташоване на берегах ріки Полтви, вперше згадується у літописних документах у 1256 р. Вже у середньовіччі це місто є знане як важливий торговий центр. Його розташування на перетині шляхів сприяло тому, що Львів став важливим місцем перехрестя культур. В ході історичного розвитку в його межах були збудовані русинські (українські), німецькі, австрійські, єврейські, вірменські та інші квартали. Хоча зараз у місті переважають українці, але одночасно живуть і росіяни, і поляки, і вірмени, і євреї та ін.

Із здобуттям Україною незалежності настав новий етап соціально-економічного розвитку міста, який був кардинально відмінний від попереднього. Відбулися процеси реформування економіки, які супроводжувалися ліквідацією низки підприємств, зміною форм власності ляду підприємств, установ і організацій, вивільненням працівників, масовим виїздом мешканців Львова на заробітки в чужі краї. Це зумовило деяке зменшення чисельності населення міста Львова у 2011 р. порівняно з 2006 р. (рис. 1), хоча в інших обласних центрах Карпатського регіону чисельність населення зростала (табл. 1).

Про зміцнення економічної бази Львова у 2001-2011 рр. засвідчує збільшення кількості суб'єктів у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) у цей період.

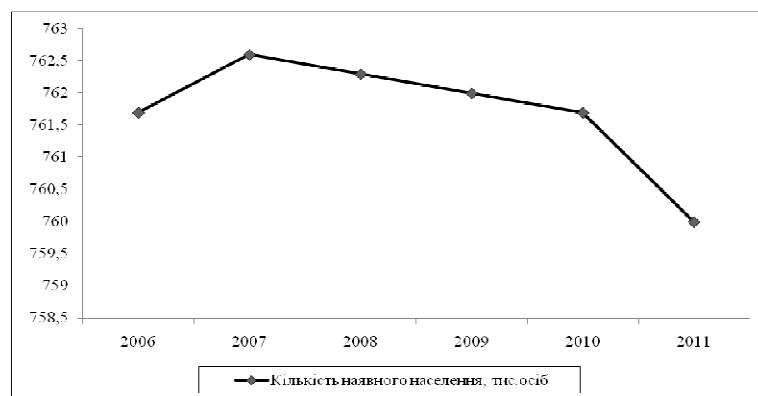

Рисунок 1 – Динаміка чисельності наявного населення у м. Львові в 2006-2011 рр.

Таблиця 1 – Динаміка кількості наявного населення в найбільших містах Карпатського регіону (на 1 січня), тис. осіб [12]

Міста	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Львів	761,7	762,6	762,3	762	761,7	760
Івано-Франківськ	220,7	221,2	222,5	223,6	224,4	224,6
Ужгород	116,7	116,5	116,3	116,3	116,5	116,4
Чернівці	243,5	245	246,9	249,5	251,8	253,8
Разом	3348,6	3352,3	3356	3360,4	3364,4	3365,8

Так, тільки у промисловості кількість таких суб'єктів збільшилася з 2702 од. у 2001 р. до 3785 од. у 2011 р., тобто за 10 років кількість суб'єктів ЄДРПОУ зросла на 1083 од. (табл. 2).

Таблиця 2 – Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за видами економічної діяльності в м. Львові, (на 1 січня, одиниць) [12]

Види економічної діяльності	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство	128	156	162	178	194	205	214
Промисловість	2702	3489	3586	3668	3701	3726	3785
Будівництво	1020	1597	1826	2040	2180	2235	2251
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	5679	7521	7734	8027	8281	8475	8757
Діяльність готелів та ресторанів	882	1044	1078	1104	1144	1178	1191
Діяльність транспорту та зв'язку	703	1092	1154	1222	1266	1295	1368
Фінансова діяльність	343	495	526	536	566	563	555
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	2723	3846	4153	4603	5032	5280	5560
Державне управління	205	289	313	337	334	338	342
Освіта	443	549	570	579	593	606	615
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	511	808	853	908	946	979	999
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	2507	3418	3633	3848	4038	4196	4368

У наш час Львів продовжує залишатися вагомим промисловим центром України, займаючи сьоме місце серед найбільших міст країни за обсягом реалізованої промислової продукції на одну особу (табл. 3).

Таблиця 3 – Динаміка обсягу реалізованої промислової продукції на одну особу в найбільших містах України, грн [12]

Міста	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Київ	21172	25866	33716	40936	41238	52560
Харків	7514	8972	11430	14445	15156	18318
Одеса	8501	8341	7048	15535	13761	14458
Дніпропетровськ	19105	23223	29627	36893	29967	39855
Донецьк	15024	15805	20371	26648	26982	39803
Запоріжжя	38959	38322	52624	65149	48011	62783
Львів	6834	7895	9877	10330	10190	12172

У наш час Львів займає провідне місце в Україні з випуску окремих видів продукції, зокрема, автотранспорту, електрорадіоапаратури, автобусів, кондитерських виробів, дріжджів. Серед галузей промисловості найбільшу питому вагу в обсязі виробництва має продукція харчової та легкої промисловості, машинобудування та металообробки, фармацевтичної, хімічної та нафтохімічної промисловості. Лідерами є ЗАТ «Львівський жиркомбінат», ВАТ «Львівська пивоварня», ЗАТ Львівська кондитерська фірма «Світоч», ВАТ «Львівський холодокомбінат», ЗАТ «ЕНЗИМ», ВАТ «Маяк», СУШАТ «Весна», ВАТ «Галичфарм», ДП «Львівдіалік», ВАТ «Львівський хімічний завод», АТ «Іскра» [9].

За загальним обсягом інвестицій в основний капітал у 2010 р. Львів випередив Харків (табл. 4).

Таблиця 4 – Динаміка інвестицій в основний капітал по найбільших містах України, млн грн [12]

Міста	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Київ	19468	24858	38230	46574	28228	25822
Харків	2907	4334	6516	7055	4430	4029
Одеса	3146	3784	5466	6975	5767	5135
Дніпропетровськ	3801	5468	7062	8382	5283	5497
Донецьк	3066	4294	6275	8641	5130	4258
Запоріжжя	2300	2635	4553	5028	2979	5616
Львів	2578	3229	4359	4939	3266	4045

А обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу у Львові був більшим у 2010 р., ніж у Харкові, Одесі та Донецьку (табл. 5).

Таблиця 5 – Динаміка інвестицій в основний капітал у розрахунку на одну особу в найбільших містах України, грн [12]

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Київ	7379	9330	14223	17176	10325	9387
Харків	2013	3004	4525	4909	3088	2818
Одеса	3187	3847	5546	7049	5815	5176
Дніпропетровськ	3645	5280	6879	8253	5249	5496
Донецьк	3052	4300	6324	8770	5241	4378
Запоріжжя	2890	3331	5790	6429	3826	7249
Львів	3423	4282	5776	6548	4332	5372

Велику частку в структурі економіки Львова у 2010 р. займав сектор послуг із загальним обсягом приблизно 6 млрд. грн. Значна частка підприємств цієї сфери зосереджена в

центральної частині міста, де багато банків, готелів, туристичних агентств, приватних медичних закладів та аптек, перукарень, закладів харчування та роздрібної торгівлі.

На жаль, заробітна плата у Львові перманентно залишається меншою від заробітної плати у найбільших містах України (табл. 6).

Таблиця 6 – Динаміка середньомісячної заробітної плати в найбільших містах України, грн [12]

Міста	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Київ	1314	1729	2300	3074	3161	3431
Харків	803	1027	1322	1765	1893	2141
Одеса	861	1072	1354	1757	1896	2142
Дніпропетровськ	889	1126	1425	1889	1930	2257
Донецьк	1008	1275	1666	2206	2340	2730
Запоріжжя	966	1222	1561	1984	1967	2316
Львів	802	1035	1324	1734	1824	2096

Зазначимо, що динаміка основних показників бюджету м. Львова, починаючи з 2008 р., дещо погіршилася (рис. 2).

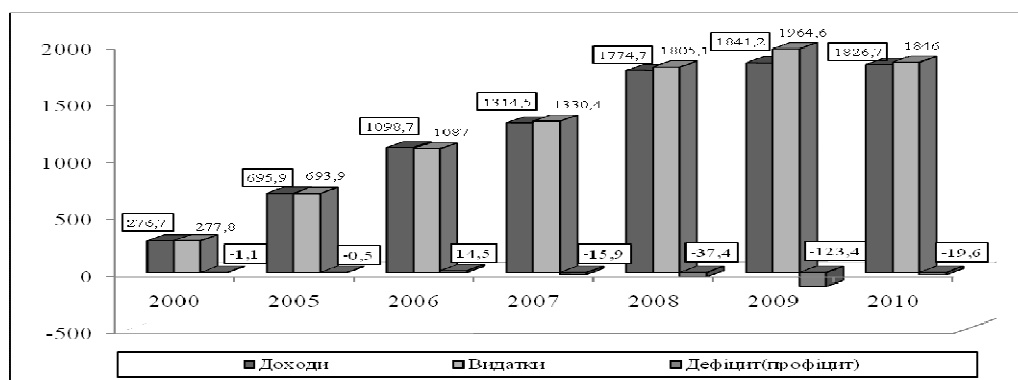

Рисунок 2 – Динаміка основних показників бюджету м. Львова, млн. грн

Значною мірою таке погіршення обумовлено тим, що у 2010 р. порівняно з 2009 зменшилися доходи бюджету за рахунок неподаткових надходжень, субвенцій і дотацій з державного бюджету України (ДБУ) (табл. 7).

Таблиця 7 – Динаміка доходів та видатків бюджету міста Львів, млн грн [12]

Доходи бюджету міста		2009	2010
Податкові надходження		973,8	1088,1
Неподаткові надходження		119,8	145,1
Доходи від операцій з капіталом		109,5	127,8
Дотації з ДБУ		25,9	9,5
Субвенції з ДБУ		489,9	440,9
Видатки бюджету міста		2009	2010
Державне управління		81,1	98,5
Освіта		468,6	517,8
Охорона здоров'я		298,8	336,5
Соціальний захист населення та соціальне забезпечення		344,2	436,9
Духовний та фізичний розвиток		58,7	84,5
Житлово-комунальне господарство		134,2	118,9
На розвиток окремих галузей економіки		380,7	201,4

Підсумовуючи, наголосимо, що в постсоціалістичний період відбулися кардинальні зміни в розвитку економічної бази міста, які обумовили пошук нових галузей і нових напрямків її розвитку в найближчій і віддаленішій перспективі. Однією з галузей,

на яку почали робити ставку, став туризм. Саме тому важливо більш детально проаналізувати розвиток цієї галузі, що буде зроблено далі по тексту.

Туризм як нова трансформуюча економіку і просторову організацію міста функція Львова

Після здобуття Україною незалежності розвиток туризму у Львові суттєво активізувався. Це пов'язано з тим, що ряд експертів вважають саме цю галузь здатною вивести Львів на шлях процвітання і розвитку. Як зазначає З. Мазурик, «від висловлювань наших політиків про туризм складається враження, що туризм став останньою надією знедолених, майже предметом віри у щасливе майбутнє». При цьому, «адміністративні працівники всіх рівнів дружно оголошують туризм пріоритетною галуззю місцевого розвитку, переповідаючи про казкові доходи від туризму у далеких країнах» [10].

Проте ситуація з розвитком туризму у Львові та й в Україні загалом не є такою однозначною, як видається на перший погляд. Так, З. Мазурик наголошує, що в такому історичному місті, як Львів, розвиток туризму несе ряд загроз, які можуть себе виявляти у: невідповідному, руйнівному використанні культурно-історичного простору, який і є головним ресурсом туризму; негативному впливі на соціокультурне середовище, який може обмежувати форми і території соціокультурної діяльності та їх якість; формуванні нових стереотипів про країни походження туристів (так, розважальний туризм дуже часто діє акультурно, комерціалізуючи стиль життя); стимулюванні соціальних патологій (наркоманія, проституція, чорний ринок тощо), що впливає на почуття безпеки населення і туристів; посиленні впливів інфляції і корупції [10].

Для того, щоб встановити істину та реально оцінити позитиви і негативи розвитку туризму в історичному місті, важливо детально проаналізувати особливості поступу цієї галузі у Львові та ймовірні соціально-економічні наслідки в результаті цього.

Зазначимо, що розвитку туризму у Львові сприяє добра транспортна доступність: до міста легко дістатися різними видами транспорту, у тому числі авіаційним. Львів славиться як центр проведення міжнародних ярмарків та конференцій. З іншого боку, саме розвиток туризму посприяв відновленню статусу культурної столиці України у Львові. Згідно з оприлюдненими даними в засобах масової інформації, 28 квітня 2009 року на основі експертних досліджень Державної служби туризму і курортів та «Ради з питань туризму і курортів» Львову присвоєно статус культурної столиці України.

Згідно зі статистичними даними, метою подорожі 93,3 % туристів є дозвілля і відпочинок, причому саме з такою метою подорожує 86 % іноземців. Серед іноземців найбільше відвідували Львів туристи з Польщі, Німеччини, Білорусі, США, Росії [8].

Зросла частина молоді 18-30 років серед фахівців туристичного супроводу – 25 %, з них до 25 років – 16 %, 34 % – 30-50 років, 42 % – старші 50 років. Наймолодшому екскурсоводу – 20 років, найстаршому – 77. Третина всіх екскурсоводів має досвід роботи біля 20 років [8].

Із метою врегулювання екскурсійної діяльності у місті прийнято ухвалу Львівської міської ради від 23.10.2008 № 2139 «Про затвердження Положення про порядок проведення екскурсійної діяльності у м. Львові». Дотримання положень цієї ухвали дозволить забезпечити контроль діяльності фахівців туристичного супроводу та унеможливити роботу нелегальних екскурсоводів [8].

Оскільки, створення одного робочого місця у галузі туризму обходиться за дуже приблизними оцінками експертів у 20 разів дешевше, ніж, скажімо, в промисловості, то, безумовно, такі місця можна і треба створювати. Адже, ця галузь доволі трудомістка. Так, згідно з розрахунками завідувача кафедри туризму Ужгородського національного університету Федора Шандора, персонал, необхідний для обслуговування туристів, становить приблизно 10 % від числа туристів. Тобто у Львові при мільйоні туристів повинно бути працевлаштовано 100 тис. осіб [4].

Але треба прислухатися до тверезої думки ряду експертів: не туризмом єдиним повинне жити місто Львів. Тут можна і необхідно розвивати інші види економічної діяльності, насамперед промисловість інноваційного спрямування, сферу інформаційно-комунікативних технологій тощо.

Проблеми розвитку туризму в місті Львові та підходи до їх розв'язання

У засобах масової інформації, в працях вчених і в планово-прогнозній документації неодноразово відзначилися проблеми розвитку туризму. Так, у Комплексній стратегії розвитку Львова відзначені такі найважливіші з них:

1. Більшість туристичних фірм Львова зорієнтована на закордонний туризм. Хоча такий бізнес не потребує значних інвестицій і забезпечує стабільні прибутки, але він висуває особливі вимоги не тільки до розвитку сфери туризму міста, але й до якості середовища останнього.

2. Наявна інфраструктура туристичної індустрії, як правило, застаріла. Так, лише невелика частина готелів відповідає міжнародним стандартам. При цьому, середня ціна готельних номерів істотно завищена.

3. Розвиток туристичної інфраструктури не узгоджується з розвитком історико-культурної спадщини Львова.

4. Туристична індустрія Львова потерпає не лише від браку інвестицій, але й від їхнього нестабільного залучення і неконтрольованого використання [7].

Поліпшити ситуацію покликане Управління туризму Львівської міської ради, основними завданнями якого є наступні:

1. Забезпечення реалізації державної політики, регіональних програм, політики міської ради у галузі туризму та рекреації, зокрема, реалізації Стратегії підвищення конкурентоспроможності м. Львова до 2015 року, визначення перспектив і напрямків розвитку туризму у м. Львові.

2. Розробка пропозицій щодо вдосконалення законодавства у туристичній сфері, участь у підготовці проектів нормативно-правових актів у туристичній сфері.

3. Створення сприятливих умов для розвитку внутрішнього і міжнародного туризму, туристичної та курортно-рекреаційної індустрії, для провадження екскурсійної діяльності і розбудови матеріально-технічної бази туристичної сфери.

4. Розробка заходів зі стимулювання дитячого та молодіжного туризму.

5. Забезпечення належних умов безпеки туристів, захисту їх прав та законних інтересів.

6. Розробка пропозицій щодо збільшення надходжень до міського бюджету м. Львова, забезпечення зростання потенціалу туристичних підприємств та обсягів реалізації туристичного продукту на зовнішньому і внутрішньому ринку.

7. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій та інших коштів у туристичну сферу міста.

8. Сприяння розвитку туристичної інфраструктури міста, підприємництва у сфері туризму.

9. Сприяння роботі спілок, товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері туризму.

10. Заохочення новаторських тенденцій та експериментальних проектів у сфері туризму.

11. Сприяння у формуванні кадрового потенціалу галузі та створенні системи підвищення кваліфікації кадрів індустрії гостинності.

12. Проведення комплексного аналізу і прогнозування розвитку туризму у м. Львові, здійснення замовлень наукових, маркетингових та інших аналітичних досліджень, пов'язаних з його розвитком.

13. Визначення напрямків інформаційно-рекламної діяльності туристичного напрямку; провадження інформаційної, рекламної та видавничої діяльності у галузі туризму, видання туристично-інформаційної та сувенірної продукції.

14. Сприяння підвищенню рівня якості та розширенню асортименту послуг у туристичній індустрії.

16. Підготовка і координація заходів в Україні та за кордоном, спрямованих на поширення знань про м. Львів, його історико-культурну спадщину, туристичний потенціал тощо.

17. Сприяння міжнародному співробітництву, розробка програм і проектів із питань туризму, співпраця з органами влади інших країн, зокрема, містами-партнерами, міжнародними організаціями, зарубіжними установами.

18. Представлення м. Львова на міжнародних та вітчизняних туристичних заходах.

19. Розробка та впровадження системи міської туристичної інформації (інформаційні таблички, дороговкази, вказівники, стаціонарні карти і схеми тощо) [16].

На основі узагальнень положень найважливіших прогнозно-стратегічних документів, у Комплексній стратегії розвитку Львова зроблено такі висновки: економічний та соціальний розвиток міста повинен концентруватися на високих технологіях та інноваціях, побудові міжнародної співпраці, вдосконаленні інфраструктури та доступі інвесторів до регіону; потрібно вдосконалювати управління ресурсами та людським капіталом; у сфері надання послуг особливу увагу потрібно надати освіті та науці, співпраці між наукою і бізнесом, а також оновленню міської інфраструктури і транспорту [7].

При цьому туризм передбачалося розвивати за такими напрямками: просування і реклама Львівського регіону як середовища для розвитку бізнесового, рекреаційного та культурного туризму; вдосконалення якості та доступності інформаційних послуг; вдосконалення якості транспортних та готельних послуг; відновлення історичних пам'яток; розвиток рекреаційної інфраструктури; збереження традиційних мистецьких та культурних традицій шляхом підтримки відповідних організацій та подій; збереження довкілля шляхом захисту природно-ресурсного потенціалу та зменшення забруднення [13].

Висновки. Наведений в статті матеріал дозволяє зробити висновок про важливість і необхідність розвитку туризму у місті Львові. Це дасть можливість зміцнити економічну базу міста, створити нові робочі місця, поліпшити якість життя мешканців Львова. Разом із тим, увага до розвитку сфери туризму міста Львова, яка є надзвичайною динамічною і чутливою до викликів різного ієрархічного рівня, має бути перманентною. Це означає, що неможливо просто організувати моніторинг розвитку туризму у Львові. Важливо періодично переглядати Стратегію розвитку туризму м. Львова з метою коригування цілей і завдань та оцінки наслідків розвитку цієї галузі у місті.

Україні важливо організувати збір адекватної дійсності інформації, яка б дала змогу відповісти на ряд питань, пов'язаних із розвитком туризму у Львові. Серед таких питань найбільший інтерес викликають фінансові питання. Важливо чітко знати, який обсяг прибутків дає ця галузь і яким чином вона впливає на розвиток інших галузей міста. Необхідно постійно оцінювати не тільки позитиви розвитку туризму, але й передбачати можливі негативи та шляхи їх попередження та нейтралізації. Саме тому важливо підтримувати інтерес спеціалістів, фахівців, учених, управлінців, соціологів, економістів до розвитку туризму у Львові всіма можливими засобами і способами (організацією розробки конкурсних проектів, виставок, міжнародних туристичних форумів, а також висвітленням проблем розвитку туризму у засобах масової інформації, залученням до їх обговорення мешканців міста тощо).

Література

1. 70 підстав пишатися Львовом / за матеріалами газети «Поступ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bestlviv.at.ua/news/2008-02-17-9>.
2. Борушак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів : [рукопис] : дис. ... д-ра екон. наук за спец. 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / М. Борушак ; Ін-т регіональних досліджень НАН України, Львів, 2008.
3. В іміджевій концепції Львова – акцент на 8 туристичних темах : новини від 29.11.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uefaeuro2012.lviv.ua/ua/news_tourism.

4. Горбань Н. У Львові не знають, скільки витрачають і заробляють на туризмі / Н. Горбань [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zik.ua/ua/news/>.
5. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» № 2850-IV від 08.09.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
6. Інтегрована концепція розвитку центральної частини Львова / Львівська міська рада, Німецьке товариство міжнародного співробітництва. – 2011. – 87 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.urban-project.lviv.ua/php_uploads/data/articles/ArticleFiles_UA_182.pdf.
7. Комплексна стратегія розвитку Львова. – Львівська міська рада, 2011 // Інформація підготовлена Інститутом міста: електронна адреса : info@city-institute.org.
8. Львів відкритий для світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bestlviv.at.ua/>.
9. Львів діловий, виставковий, бізнесовий // Туристичний каталог-довідник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://map.lviv.ua/lviv04.html>.
10. Мазурик З. Туризм у Львові: панацея чи загроза? / З. Мазурик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zaxid.net/home/showSingleNews.do?>
11. Під час Alfa Jazz Fest Львів відвідало понад 20 тисяч туристів : новини від 07 червня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ridna.ua/2011/06/pid-chas-alfa-jazz-fest-lviv-vidvidalo-ponad-20-tysyach-turystiv/>.
12. Статистичний щорічник міста Львова за 2010 рік. Головне управління статистики у Львівській області. – Львів, 2011.
13. Стратегія підвищення конкурентоспроможності міста Львова до 2015 року. – Львів : Львівська міська Рада, 2010. – 67 с.
14. Стратегія підвищення конкурентоспроможності міста Львова до 2015 року. – Львів 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city-adm.lviv.ua/adm/economy/strategija/>.
15. Стрелюк О. Про особливості затвердження стратегічних документів у Львівській міській раді / О. Стрелюк // Громадський портал Львова.
16. Сьогодні (07.03.2012) Львів туристичний представлять на виставці у Берліні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uefaeuro2012.lviv.ua/ua/news/>.
17. Сьогодні Львів туристичний представлять на виставці у Берліні : новини від 07.03.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uefaeuro2012.lviv.ua/ua/news/>.
18. Управління туризму Львівської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city-adm.lviv.ua/adm/management/upravlinna-turizmu>.
19. Управління туризму Львівської міської ради підводить підсумки роботи у напрямку розвитку туризму в місті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vgolos.com.ua/turizm/news/1005.html>.

І. В. Пенькова

СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ НАСЕЛЕННЯ

У статті наведено структурно-динамічний аналіз доходів та витрат населення, який надасть можливість виявити основні причини різкого розширення сучасного українського суспільства. Визначено сутність та джерела формування доходів та витрат населення.

З переходом до ринкових відносин в економіці цей процес ще більше посилюється за рахунок нерівномірного розподілу доходів. Це пояснюється тим, що доходи різних категорій населення істотно відрізняються як за обсягом, так і за структурою джерел надходження. Різниця в доходах зумовлюється фізичними та інтелектуальними здібностями людини виконувати певну роботу, її схильністю до ризику і можливостями організувати власний бізнес або працювати за наймом.

© Пенькова Інеса Вячеславівна – доктор економічних наук, професор.
Донецький національний технічний університет, м. Донецьк.